

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"א אדר ב' תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין קכא.
דף היומי בהלכה: מסעיף ל"ד עד תחילת סימן שס"ד.
מוסר: חפץ חיים 'וגראה פשוט' עד הקדמה 'ואחשבה לדעת'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

הדף היומי בהלכה

כיצד ניתן להתיר מבוי שרוחבו עשרים אמה?

להעמיד שתי מחיצות בנות שלוש אמות רוחב כל אחת, במרחק של שתי אמות משני קצוות הצד הרביעי; ומכיון שהעומד - שלוש אמות, מרובה על הפרוץ שבצידו - שתי אמות, נחשבות כל חמש האמות כ'סתומות', ומכיון שיש מחיצה חמש אמות מצד זה, ומחיצה חמש אמות מצד זה, נמצא שנותרו באמצע עשר אמות בלבד.

[שו"ע ססג, לד, משנ"ב קמה-קמו, ושעה"צ קלה]

'מבוי' שצידו הרביעי רחב יותר מעשר אמות, לא ניתן להתירו על ידי 'לחי' או 'קורה', אלא אם כן יסתמו חלק מפירצת הצד הרביעי במחיצה, באופן שהפירצה שתישאר לא תהיה רחבה יותר מעשר אמות; ואזי יש להניח את הלחי והקורה בשטח הפירצה שנותרה, כיון שרק היא נחשבת כפתח המבוי. וניתן לסתום את הצד הרביעי שבמבוי על ידי 'עומד מרובה על הפרוץ'; ולדוגמה: אם רוחב הצד הרביעי הוא עשרים אמה, ניתן

הדף היומי בהלכה

זהירות! אין להשתמש בפתח הקטן של המבוי

ויש אומרים שאף אם מוסיפים בני המבוי להשתמש בפירצה הגדולה כפתח העיקרי, אך משתמשים דרך קבע גם בפירצה הקטנה כפתח - בטל שם פתח מהפתח הגדול. ואם עשו בפירצה הקטנה 'צורת הפתח' - יש אומרים שהיא נחשבת כ'סתומה', כך שבכל מקרה נותר שם פתח על הפירצה הגדולה.

[שו"ע ססג, לד, ומשנ"ב קמה-קני; ביאורים ומוספים דרשו, 143-144, וראה עוד שם]

בהמשך לאמור: באופן הנ"ל בו יש פרצות קטנות בצד הרביעי של המבוי, ופירצה אחת גדולה באמצע - משמשת הפירצה של עשר אמות כ'פתח המבוי', ומכיון שתקנת 'לחי' ו'קורה' למבוי, היא כאשר סותמים את פתח המבוי בלבד, יש להקפיד שבני המבוי לא יעברו להשתמש בפרצות הקטנות כפתח, אלא ימשיכו להשתמש בפירצה הגדולה כפתח; שאם לא כן, בטל שם פתח מהפירצה הגדולה, ובטלו הלחי והקורה, ואין היתר למבוי זה.

כיצד יתכן שהקרקע שבפתח המבוי משמשת כמחיצה?

את המחיצה, אין צורך ב'לחי' או ב'קורה' כדי להתיר את המבוי. אולם, אם שיפוע הקרקע אינו כה תלול, ואינו מגיע לגובה עשרה טפחים אלא לאחר חמש אמות, וכדומה - נחשבת הקרקע המשופעת כהמשך הקרקע המישורית, מפני שהיא נוחה להליכה ולמעבר.

[שו"ע שסג, לו, ומשנ"ב קנב-קנה; ביאורים ומוספים דרשו, 145-146]

'מבוי' שקרקעו גבוהה מרשות הרבים, או להיפך, ובציוד הרביעי, דהיינו בפתח המבוי, הקרקע עולה בשיפוע, או יורדת בשיפוע, לכיוון פנים המבוי, או אל מחוץ למבוי, על מנת לאפשר את המעבר מהמבוי לרשות הרבים ולהיפך - אם השיפוע מגיע לגובה עשרה טפחים בתוך טווח של ארבע אמות מתחילתה, נחשבת הקרקע כמחיצה הגבוהה עשרה טפחים; ולכן, אם משני צידיה של הקרקע המשופעת אין בצד הרביעי פירצה המבטלת

על דא ועל הא

רבות גדשו את הרחבה מפה לפה, אינם מודעים לסכנה המאיימת על ראשם, לאלפי הערבים המשולהבים המצויידיים בכלי נשק, אבנים ושאר מרעין בישין זרק ממתנינים לאות...

על סגולתה העצומה של ברכת כהנים

פגורום וטבח באלפי העולים לרגל לירושלים, במהלך חג הסוכות. בירושלים הערבית הופצו כרוזים, דפים שנכתבו בדם וארס אנטישמי מהסוג הנחות ביותר. הקריאה 'איטבח אל יהוד' חזרה על עצמה שוב ושוב, הן בכרוזים, הן במואזין, והן בדרשות השייחים השונים במסגדים. לא היה צל של ספק, כי המון ערבי מופרע מתעתד להסתער במהומות דם ואש על עולי הרגל היהודיים... בצד השני של העיר, בשכונות היהודיות הזכות והאצילות, נערכו לחג במתכונת אחרת לחלוטין. כמסורת רבת שנים אותה ייסד הגה"צ רבי מנחם מנדל גפנר זצ"ל, החלה ההיערכות למעמד ברכת הכהנים ההמונית, שנקבעה ליום שני, ד' דחול המועד, ברחבת הכותל המערבי. מודעות גדולות הוכנו, הכהנים עודכנו, חברות התחבורה הציבורית נערכו...

המידע על התכנסות היהודים ביום שני - עורר את הקיצוניים שבארגוני הטרור, להיערך למלחמה ביום זה בדיוק. כבר ימים ארוכים קודם לכן, החל ההמון המשולהב והמוסת לאסוף אבנים גדולות, כלי ברזל וגרוטאות ואף מטעני חבלה מאולתרים, ולהביא את כל היבול העשירי להר הבית, מתוך מטרה להיערך למלחמה ביום שני. ואז, ביום שני בשעה 7:30 בבוקר, הושלך הס ברחבת הכותל והחלה תפילת שחרית. רבות גדשו את הרחבה מפה לפה, אינם מודעים לסכנה המאיימת על ראשם, לאלפי הערבים המשולהבים

הרה"ג רבי שמואל צבי גנץ שליט"א

בפרשתנו, לאחר הקרבת הקרבנות על ידי אהרן הכהן, חותם הפסוק (ט, כב): וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. מגלה לנו רש"י הקדוש באור יקרת דברותיו: "ויברכם - ברכת כהנים, יברכם, יאר, ישא".

מצוה מרוממת זו, מעוררת רחמים בשמי מרומים להשפיע שפע חסדים מרובים ולהושיע את בני ישראל בתשועת עולמים. בספר 'אלף כתב' (אות רסג) מביא: "בספר ארץ החיים מתלמידי עיר וקדיש הבעש"ט זיע"א, בליקוטים מהגה"ק ר"ש מאסטראפאליע זי"ע, קבלה ממנו ז"ל בזמנים הללו מסוגל מאוד שיקובל בקשתו, היינו: בעת פתיחת ארון הקודש; ובעת הגבה עם הספר תורה; ובעת נשיאת כפים. על כן מי שיש לו איזה בקשה יבקש בעתם הללו בטח יקובל תפלתו".

כך מובטחנו מהזוהר הקדוש, שבשעת ברכת כהנים יש רחמים בכל העולמות, ובאותה שעה מתהפך הדין לרחמים!

הסיפור הבא זכור ליטב לרבים מאיתנו, רק שניים וחצי עשורים חלפו מאז (מעובד עפ"י הספר הנפלא 'פניני פרשת השבוע'): היה זה בערב חג הסוכות שנת תשנ"א. שונאי ישראל אשר אינם שקטים ולו לרגע, החליטו על התלקחות חריגה במתחם הכותל המערבי והר הבית, תוך שבירת שיאי הסתה וקריאות לבצע

פניו אליך' הגיעו למרומי הר הבית, והטרוריסטים המובילים כמו גם פקודיהם הזוטרים, כולם שמעו והאזינו, אך התמהמהו בלי שום סיבה... רק כשהרוב המוחלט של הציבור התפזר, אז 'נזכרו' מפקדי הטרור הערבים לתת את האות - - -

בבת אחת, הפכה רחבת הכותל לאדמת מלחמה. אבנים וסלעים התעופפו, כלי ברזל חדים התרוממו, מטעני חבלה ורימוני עשן התפזרו. היהודים נמלטו מהמקום בזעקות אימה, כשקולות הפורעים הערבים רודפים אחריהם: 'איטבח אל יאהוד! ג'יהאד! ג'יהאד! ג'יהאד! - - -

בתוך דקות ספורות, הפך הכותל לחזית של ממש, שדה קרב מאולתר ומסוכן. יהודים בודדים נפצעו קלות עד שהספיקו להימלט, אך רחבת הכותל מעולם לא נראתה רע יותר - רסיסי חומרי נפץ, פטישים וגרזנים, אבנים בכל הגדלים והצורות, הרס שאי אפשר לתאר...

בדקות הקרובות, ניסו השוטרים להשתלט על המהומה המתחוללת, אך ללא הצלחה. בעזרת כלי המשחית שבידיהם הצליחו הפורעים לרדת מההר, להעלות באש נקודת משטרה, ורק אחרי שכח מיוחד הוזעק והחל בירי חי לעבר הפורעים המתפרעים, החלה המהומה להירגע...

הכותל המערבי היה נראה כשדה קטל, ועד היום, כל מי שמביט בתמונות מאותו יום נוראי - אינו מבין איך יצאו משם יהודים חיים וקיימים על שתי רגליהם. איך הסתיים האירוע באפס אבידות לצד היהודי, ובלא פחות מעשרים ואחד הרוגים בצד הטרוריסטי. הן עד הגעת הכוחות השתוללו הפורעים באין מפריע, ועד שעה קלה קודם לכן - המה הכותל ברבבות יהודים שבאו להתברך...

"אפילו אדם רואה חרב שלופה ונתונה בצווארו, משכים לבית הכנסת ושומע ברכת כהנים, ואין דבר רע מזיקו!" - מגלים חז"ל הבטחה שכדאי להכיר. אפילו אלפי פורעים ערבים מאיימים, מכונסים משולהבים ומוסתים, מצויידים באלות, בגרזנים, בפטישים ובסלעים - אינם יכולים להזיק, אינם יכולים להרע, כי היהודים שמעו ברכת כהנים המהווה עבורם שמירה והגנה עילאית ושמימית!

בימים כאלה, כשאימים מתגברים מבית ומחוץ, ליהודים אין סיבה באמת לדאוג... הסיפור הזה, המובא בספר 'ברכת כהנים', מלמד: כל מה שצריך הוא לשמוע בברכת כהנים בכוונה, להתרכז בברכה, להקשיב למה שהכהנים מברכים. והשמירה העליונה מובטחת.

המצויידים בכלי נשק, אבנים ושאר מרעין בישין ורק ממתנינים לאות ההתפרעות. התפילה התנהלה בשלווה, ובשעה 8:30 לערך, החל מעמד ברכת הכהנים של תפילת שחרית...

היה זה מעמד מרטיט לב. מאות כהנים עמדו, פניהם מכוונות אל הקהל, עטופים בטלית ומתנועעים בהתרגשות. מולם, עמדו רבבות יהודים מתברכים, שואפים עוד קורטוב של 'ברוך' מתנגן, 'וישמרך' מתרונן, 'וישם לך שלום' מבטיח...

ברגע זה, גילה מפקד פלוגת משמר הגבול כי יותר מאלפיים ערבים כבר התקהלו בהר הבית, והם החלו מובילים את האבנים וכלי המשחית, הגרזנים, הפטישים ומטעני החבלה, לכיוון רחבת הכותל. ברכיו רעדו באימה, הוא התכסה זיעה קרה, והתקשה לשמור על קור רוח כשהזעיק תגבורת, שבוששה מלבוא...

בינתיים, המשיכה התפילה לפי הקצב המתוכנן, ובכל רגע פלטו האוטובוסים עוד ועוד יהודים שבאו לזכות להתברך מפי הכהנים, בברכת הכהנים בתפילת מוסף. גם בהר הבית לא היה שקט - למעלה מאלף ערבים נוספים נענו לקריאה להגיע להר מצויידים באבנים וגרזנים, והמואזין חזר וביקש מהפורעים לבוא ולהפוך לשאהידים, עכשיו ומיד...

ברחבת הכותל, שמים בהירים פרוסים, תפילה חגיגית נישאת בחלל. רבבות יהודים עומדים בתפילה, אין להם מושג מה קורה ממש מעליהם, איזו סכנת חיים נשקפת להם בכל רגע. רק תושבי הרובע היהודי שבתיהם משקיפים להר הבית ראו את ההיערכות הטרוריסטית במקום, ומיהרו להתקשר למשטרה בחרדה נוראה... הפוגרום היה ענין של זמן, של דקות בודדות. רחבת הכותל והר הבית היו כשתי חזיתות, רגע לפני מלחמה. בצד אחד רבבות יהודים עטופים בטליתות ועוד רבבות נשים וטף, ובצד השני - ממש מעליהם, בהר הבית, למעלה משלושת אלפים צעירים ערבים חמומי מוח משולהבים אשר אמרו 'לכו ונכחידם מגוי, ולא ייזכר שם ישראל עוד...'

כשהגיעה שעת ברכת הכהנים, עין לא נותרה יבשה. רחבת הכותל דמתה לתפילת נעילה... הכהנים עמדו והשתפכו ברגש, מברכים את הקהל כולו בברכת שמירה והגנה הנחוצה להם יותר מאי פעם... הקהל עמד וקיבל את הברכה בעיניים עצומות בדבקות, מכוון עצמו לשערי השמים הפתוחים בעת הברכה השמימית הקדומה והעילאית ביותר, במקום המקודש ביותר...

קולות התפילה וברכת הכהנים, זעקות ה'וישמרך' המתנגנות בניגון מסורתי, הגיעו היטב לרחבת הר הבית, בה עמד ההמון המשולהב ורק ציפה לאות היציאה לטבח. גם קריאות 'ישא ה'

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל

שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

פתאום הרים עליהם המפקד את קולו בזעקה: "כנופיית משוגעים! רוסיה איננה מעוניינת במשוגעים!! אני מעניק אתכם במתנה גמורה לממשלת פולין!..."

עם אמונה וביטחון - כך עברה חבורת הנובהרדוקאים את הגבול

הנובהרדוקאים שהצטיינו באופן מיוחד בעבודת האמונה והביטחון, פרצו וענו לו פה אחד: "לא אתה יורה בנו, כי אם הרבוננו של עולם יורה בנו!".

"אם כך" - הגיב המפקד - "אז אינני יורה בכם!"
ענו בני החבורה לקצין: "לא אתה נמנע מלירות בנו, כי אם הרבוננו של עולם אינו רוצה לירות בנו!"

כיון שכך קם הקצין ואמר: "אז אני כן יורה בכם!"
ושוב, כולם כאחד: "לא אתה, לא אתה, הכל רק הקב"ה!..."
הוא צועק כך, והם שבים ועונים לו כך...

פתאום הרים את קולו עליהם בזעקה: "כנופיית משוגעים!
פשוט משוגעים אתם! רוסיה איננה מעוניינת במשוגעים!! אתם יודעים מה נעשה? אני מעניק בזה מתנה גמורה לממשלת פולין חבורת משוגעים, ומיד אני מזעיק את חיילי שיקחו ויעבירו אתכם אל מעבר לגבול!..."

כך עברו הנובהרדוקאים את הגבול כבני מלכים מלווים בחיילי המשמר שהיה להם למשמר כבוד.

בספר 'שמך לא שכחנו' מופיע סיפור מיוחד במינו שסיפר רבי יונה בלומברג, שהיה מבקר תכופות בישיבת בית יוסף בביאליסטוק, שם שמע את המעשה.

במהלך מלחמת העולם הראשונה הקימה נובהרדוק ישיבות ברוסיה, וכאשר עלו הקומוניסטים באו והחריבו אותן. או אז שיגרו ראשי התנועה שאלה אל ה'חפץ חיים' אם להשאר ברוסיה ולמסור נפש על ייסוד ישיבות בכל מחיר, או שמא לנטוש למקום אחר. והורה להם רבנו שיעברו למדינת פולין כי גם שם יש הרבה מה לפעול. כך החליטו להגניב את הגבול בקבוצות של בחורים דרך כל מיני פרצות ודרכים אפלות.

פעם אירע שחיילי משמר הגבולות תפסו קבוצה אחת של נובהרדוקאים והביאום אל קצין העמדה שבגבול. הלה הרים עליהם קול זעקה: "שונאים אתם לקומוניזם ולרוסיה! מדוע אתם בורחים ממנה ומגניבים את הגבול?! אלא ששונאים אתם לנו! אני מורה אפוא לחיילי לבא ולירות בכולכם".

אברך 'שובב' הציע לו פעם גלידה לכבוד ראש חודש. בענוותנותו לא עשה עסק מכר, והסכים בטבעיות אופיינית. האברך הביא גלידה בצלחת, ואז ר' אברהם התחכם מולו...

הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל בעבודה עילאית גם בעת מאכל ומשתה

בחיצוניות כאילו היתה לו עבודה נעלמת ועילאית בעת האוכל. אם היו מכינים לו לדוגמא, מגש עם פרוסות לחם, קוביית חמאה, סלט, ריבה, גבינה, חלב ומים וסוכר, אכל לפי מה שהיה מונח על המגש: גבינה, סיים, אכל את גוש החמאה - הכניס לפה וסיים, אח"כ סלט הירקות, לאחר מכן ריבה. ממש כך - אחד אחרי השני, מתוק או חריף. בסבלנות, בנעימות ובפשטות, מה משנה איך הויטמינים נכנסים לגוף...

כל זאת ללא גינוני פרישות ויחוד ייחודים חיצוניים, אלא ר'

"זאת החיה אשר תאכלו" (ויקרא י"א, ב')

כאשר היה סמוך ובטוח בכל הפניות ההלכתיות, אכל עוף ובשר, אך היו שנים ארוכות, שמשום מה החמיר, וממילא בכל הארוחות אכל ירקות ומוצרי חלב, ביצה ולחם, וחוזר חלילה לאחר נטילת ידיים והמוציא, תחילה אכל את הלחם בדקדוק ובמחשבה (אכילת המוציא "בכדי אכילת פרס") ומכאן ואילך, קשה לדעת אם מחמת עיונו בתורה לא ידע כל עיקר מה מכניס לפיו, או שאיבד בכלל טעם כל שהוא באוכל, מה שהיה נראה

כאשר הרב נכנס שאל "איפה מנת האוכל שהיתה כאן?" תמהתי שהרב בכלל מתעניין באוכל, "בשביל מה הרב צריך את זה?!" "היום ראש חודש ושמרתי את זה מאתמול, שיהיה לסעודת ראש חודש" ... (כמבואר מנהג המדקדקים במשנ"ב סימן תי"ט סק"ב) התנצלתי בפניו וסייעתי לו להשיג מאכל אחר לכבוד ראש חודש...

כיון שביקש להוסיף מאכל לכבוד ראש חודש, היה יוצא לחנות לקנות דבר מה - מה שראה מול העיניים על המדף בחנות, ומה שהמוכר בחנות המכולת הציע לו. בתקופות האחרונות שתי יין לכבוד ר"ת. הוי עובדה שהוא מיהר, והמוכר הציע לו גלידה, הוא לקח שילם ויצא, הניחה בחדרו על השולחן, עלה לבית המדרש ללמוד, ושכח מהעולם ומלואו. לפני שקיעת החמה נזכר כי עדיין לא אכל את המאכל לכבוד ראש חודש, ירד לחדרו במהירות, וכמובן מצא כי הגלידה נמסה על השולחן (מפי עד ראיה).

מספרים כי פעם היתה לו כוונה להמיס את הגלידה... היה זה, כאשר אברך שובבני, הציע לו גלידה לכבוד ראש חודש, בענוותנותו לא עשה מבקשתו עסק והסכים בטבעיות האופיינית לו... האברך הביא גלידה בצלחת, ואז ר' אברהם החכים מולו, והחל בדיון מרתק בהלכה, אודות ברכה על גלידה: ממה היא עשויה ואיך המרכיבים ישפיעו על הברכה של הגלידה, האברך העמיק גם הוא איתו, ועד שהדיון ביניהם הסתיים, היא נמסה, וכך אכלה מתוך הצלחת, ושיבח את הנותן בחום על הגלידה המיוחדת שהעניק לו...

סיפרו בישיבה. כי בערב קיצי אחד הבחור שישן בחדרו אכל על שולחנו גלידה, ובדיוק באותה שעה הגאון ר' אברהם נכנס: "הגלידה נמסה, אין לי מקרר, אולי הרב יטעם גם הוא מהגלידה שקניתי" הציע לשר התורה (שובבות נעורים)... ר' אברהם לא סירב, אלא קיים בעצמו 'ונפשי כעפר לכל תהיה', ומלבד זאת, היתה לו לר' אברהם זצ"ל גאונות מיוחדת איך לא לעשות עניין מנושא האכילה, לא לעסוק סביב האוכל בגינוני פרישות ולא גינוני צדקות, אלא לתת תחושה כי האוכל אינו נושא מרכזי שיש לדון בו יתר על המידה, לאכול או לא לאכול היינו הך!... והנה גם אז, ר' אברהם המתין כאילו בדרך אגב, עד שהגלידה נמסה ואכלה, אח"כ, הבחור הגדיל להשתטות ולהתעניין "הרב, האם היה טעים?" "תמיד מה שאתה נותן לי לאכול זה טוב, וגם אתה, אבל השאלה מדוע זה היה קר?!"... - הגיב ר' אברהם בזלזול אודות הקרירות של הגלידה, תרתי משמע.

אגב, מקורביו ובני ביתו לא שמעו ממנו את המילה 'טעים' אלא טוב, מיוחד, בריא, מחזק, מצוין וכדומה.

(מתוך 'ויאמר הנני')

אברהם כמו שהוא כאילו לא קרה דבר. גם בבית אכל כך, ואף בסעודות שבת - לא לפי הטעמים וצורת האכילה המתבקשת למי שטעמו בפיו. אכל ושבע לכבוד שבת בלי להתייחס כלל לפרטי המאכלים. (ועם זאת היה משבח את הרבנית שוב ושוב "כמה שהאוכל טוב, מחזק את העצמות", "נפלא ממש" ועוד נוסחאות מעומקא דליבא).

בנוסף מעיד תלמיד מובהק: "כארבע שנים הייתי חברותא שלו, ופעמים רבות בשעת ארוחת צהריים הביאו לו אוכל חם, אך מעולם לא אכל חם. מהצד היה נראה שאין לו בכך שום כוונה, אלא פשוט אחז תמיד באמצע המהרש"א או הרשב"א ולא הפסיק ללמוד וממילא האוכל איבד את חומו. אבל יתכן מאד שהיה לו בזה דקדוק הלכה כל שהוא או שבירת תאוות האכילה וכיוצא"ב, וכדרכו להסתיר להעלים הנהגותיו בקודש.

לילה אחד קרוב לחצות, הבחין אחד הבחורים כי הרב פוסע בין חדרי הפנימיה ועל פניו מתוח מבט של חיפוש. אולי עוקב אחרי בחור, שמא מחפש את אחד הבחורים - מקרה לא מצוי. השעה היתה מאוחרת. הבחור ניגש אליו בהססנות "הרב מחפש מישהו?" ר' אברהם השיב, כי עדיין לא סעד את סעודת הלילה כי אין לו מלח לטבילת המוציא, וכיצד יטול ידיים אם אין מלח? וכעת הוא בחיפושים אחרי מלח (סיכויים קלושים).

הבחור נעמד לעזרתו לגייס את המלח הנכסף... ר' אברהם ניסה את מזלו בחדר של מגיד השיעור ר' יוסף וייס זצ"ל, אולי שם יש מלח, ואכן הנה הם מצאו בארון בצידו החדר מלחיה עם מלח שהביאו ממטבח הישיבה לחדרו של הרב וייס, אלא, שבשעה מאוחרת כזו הרב וייס לא היה בחדרו, ואיך יטול את המלח ללא רשות מפורשת, שמא המלח שייך לו, ולא לראש הישיבה, כי זכה במלח כאשר הביאו לו מהמטבח את שקית המלח, ואיך יטול קמפוז מלח ללא רשות?!... פניו היו נבוכות.

תוך כדי הבחין כי ליד המלחיה שלא עמדה יציב, מפוזר מעט מלח שנפל, את פיזור זה חפן לתוך כפו באומרו, שמעט מלח מפוזר בצורה זו וודאי מותר ליטול, כיון שבכל מקרה המלח יזרק לאשפה, והרי הוא כהפקר.

הבחור ליווה את הרב בברכת לילה טוב, ונטל כמה גרגירי מלח בכף ידו הצעירה, כדי למלוח בהם את תבשילי חייו - ללמוד ולהשכיל מדרכי רבו.

שח אחד מתושבי חדר 33: פעם הבחנתי כי בצידו השולחן נותר מאכל, שנותר מסעודת הצהריים של אמש, סידרתי את השולחן, וכמובן שהוצאתי את שיירי ארוחת צהריים של אתמול לאשפה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לתומו סיפר האורח בהשתוממות ובשאת נפש, כי ראה את השכן עומד עתה ומשקה את גינתו... רבי שמואל אהרן הזדעזע ורץ לגעור בו, ושב נרעש עד עמקי נשמתו כמי שראה זה עתה תאונה קטלנית

'קדשם בקדושת השבת' - עובדות נפלאות על הרגשת קדושת השבת אצל גדולי ישראל מאוצרותיו של הג"ר אליעזר טורק שליט"א מתוך הספר החדש 'אוצרותיהם אמלא' על ויקרא

ובעקר מכל סרך וחשש של חילול שבת, היתה מן המפורסמות. בתקופה מסוימת התגורר בשכונת 'נחלת צדוק' בירושלים, בשבת אחת בא לבקרו גיסו הגאון רבי שמחה שלמה לוי זצ"ל, ראש ישיבת 'נאות אריה', בצהרי יום השבת. לתומו סיפר האורח בהשתוממות ובשאת נפש, כי השכן שגר כאן סמוך עומד עתה ומשקה את גינתו... הזדעזע רבי שמואל אהרן ורץ החוצה לגעור בו, ושב נרעש עד עמקי נשמתו כמי שראה זה עתה תאונה קטלנית, וכמי שלנגד עיניו נדרס חלילה אדם למות, עד שהרבנית ע"ה התאוננה בפני אחיה: "מדוע סיפרת לו זאת? כלום לא ידעת שזה יזיק לבריאותו!?"

כשפנה רבי שמואל אהרן פעם בשבת לקיים מצות 'שינה בשבת תענוג', התבטא בפני בנו, מורי חמי הגאון רבי מרדכי דב יודלביץ זצ"ל: "עונג השבת שלי הוא רק בעת השינה, אז אני שוכח מכל הצרות שלי". תהה הבן: "אילו צרות יש לך?" והאב נענה: "כשאני שב מבית הכנסת ורואה את חילולי השבת ברחוב נלקח ממני כל עונג השבת!"

הגאון האדיר רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל, ראש ישיבת 'נצח ישראל' רמ"ל, משרידי דור דעה היה, מן הבודדים אשר נותרו לפליטה בשואה. שקדנותו המבהילה וגדלותו בתורה היו למעלה ממושגי דורנו. אם בכל ימות השבוע שקד על התורה בהתמדה עצומה, בשבת קדש היה מוסיף על התמדתו עד קצה גבול היכולת. קביעות מיוחדת והנהגה מופלאה היתה לו, שלא לעשות קידוש בליל שבת קודם שיסיים מסכת מן התלמוד בבלי. לשם כך היה לומד ביום ששי מסכת שלמה מתחילתה עד סופה! וכמדומה שבדרך כלל עסק במסכת ביצה. בליל שבת לאחר הסעודה נהג ללכת לכותל המערבי. לאחר מכן התיישב ללמד והגה בתורה כל הלילה ממש עד תפלת שחרית, כשראשו נשטמ מדי פעם על השולחן מרוב עייפות. לאחר סעודת היום שוב חזר לתלמודו, באומרו: "איך אפשר להפסיד את קדושת השבת ולהעביר את הזמן בשינה..." כך ארע פעמים רבות, שהרב גוסטמאן נותר ער מכוניט שבת עד ליציאתה, בלא לתת שינה לעיניו ותנומה לעפעפי!

דודי הגה"ג רבי אליעזר פלצי'נסקי זצ"ל ראש ישיבת 'בית אריה' סיפר, כי בתקופה מסוימת תינה בפניו מרן הגרי"ז הלוי מברסק זצ"ל את סבלו בכך שקשה לו להרדם בלילה, למרות כדורי השנה שנוטל. לדבריו, הוא ישן טוב רק כשחוטפת אותו שינה, אבל

מי שזכה לשהות ביום השבת במחיצתו של דודי, הגאון הגדול רבי אריה פינקל זצ"ל ראש ישיבת מיר-ברכפלד, יכול היה לחוש בפעל מהו פירושה ומשמעותה של רוממות השבת! ראו על פניו זיו, חן, אצילות ומלכות מיחדת. היו לו 'פנים של שבת'! לראותו מכין את עצמו בסלודין לקראת יום השבת, היה זה כשלעצמו כמו 'שיחת מוסר'.

הוא הקפיד תמיד להגיע מוקדם לשיבה, שעה ארכה עוד קדם זמן הדלקת נרות, כשהוא לבוש בבגדי שבת ופניו ענגות ושמחות. פסוקי ה'קבלת שבת' נאמרו על ידו בהתרגשות עצומה ובהתעלות גדולה, בכונה רבה בכל מלה ומלה כמונה מעות ממש. עד שלא היתה אפשרות לעמד בסמוך אליו ולהשאר אדישים לשמע מזמורי ה'קבלת שבת'!

גם שיחותיו במשך השנים בישיבה נסובו בעיקר אודות מעלת וקדושת השבת. כל שבת היו לו חידושים נפלאים, רעיונות מקוריים והסתכלויות מחדשות על מהותה וקדושתה של השבת, מהם נדפס ספרו החשוב 'יבא שילה'. כששאלוהו מדוע הוא מתמקד בדבריו דוקא על מצות השבת, הרי יש עוד מצוות בתורה? הוא השיב במתק שפתים: "הרי יסוד היסודות של יהודי זהו אמונה, והרי שבת היא יסוד האמונה, מי שאין לו שבת אין לו כלום!" רבי אריה היה דוגמא מופלאה כיצד מסוגלים 'לחיות את השבת, וכיצד אווזים ביום השבת במעלה של 'חבוקה וחבוקה בך' - עם השכינה הקדושה, הפורסת את כנפיה על היקום כולו ביום זה!

הגה"צ רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, בעל ה'מעיל שמואל', היה בצעירותו שרוי בתענית דיבור במשך כל השבת. כפי שמציין הטור (ארח חיים שז בשם הירושלמי) שבקושי התירו לומר שלום בשבת. אך כשראה שהדבר מקשה על רעיתו הצדקנית ע"ה, עלה להיוועץ בענין עם הגאון הקדוש רבי שלמה אלישיב זצ"ל, בעל ה'לשם', ממנו זכה לקרבה וחבה יתרה, באמצעות חותנו הגה"צ רבי אריה לוי זצ"ל. בעל ה'לשם' אכן הורה לו לחדול ממנהגו ואף אמר לו בדרך צחות: "כתיב 'ודבר דבר', מכאן שיש לדבר דברים של צורך בשבת... לדבר עם האשה זה לא נחשב לדברים בטלים...". מאז היה רבי שמואל אהרן נוהר שלא לשוחח בשבת רק דברים של צורך, אולם עם רעייתו הצדקנית ע"ה דיבר כרגיל. זהירותו המופלגת של רבי שמואל אהרן מכל נדנדוד חטא,

הישיבה בשעה שמונה לאחר סעודת ליל שבת ולומד ברציפות עד השעה שתיים לפנות בקר! זה היה 'העונג שבת' שלו!
על דודי, עמוד ההוראה מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, סיפרו שהיה נמנע מלאכול חמין בשבת קדש. היו שבתות שטעם מהחמין רק מעט כדי לצאת ידי חובה ותו לא, והיו שבתות שיצא ידי חובת חמין בכוס תה, כדי שכובד המאכלים לא ימנע ממנו מלהיות עירני בשבת אחר הצהריים. הוא יישם בפועל את הידוע, שהשבת נועדה בעיקרה כדי לנצלה עד תום ללמוד התורה הקדושה!
(הופיע בגיליון 'תוספת שבת' פקודי תשע"ט)

כששוכב לישן הוא מתקשה להרדם. כיון שהזכיר את התרופות שנוטל כדי להרדם, ניצל רבי אליעזר את ההזדמנות ושאל: כיצד הרב נוהג בשבת? תשובת הרב מבריסק היתה מופלאה: "שבת איז אין גאנצן אנדערע זאך!..." [=שבת זה משהו אחר לגמרי!...]. סתם ולא פרש.
לפני עשרות שנים זכו הבחורים בישיבת פוניבז' לראות בכל ליל שבת את הגה"ג רבי פינחס שרייבר זצ"ל, לימים גאב"ד אשדוד ודיין בבית דינו של מרן הגר"נ קרליץ שליט"א, שהיה ידוע כשקדן עצום, שלא פוסק מלהגות בתלמודו. הוא היה מגיע להיכל

קול העם

לפתע חלף במקום ילד בן 12 שהבחין ב'קוביה' המהלכת ונתקף בזעם בלתי מוסבר. הוא החל בועט בחזקה והרס במחי רגל את כל התחפושת. עבודה של עשרות שעות ירדה לטמיון...

מעשה מרגש בקוביה הונגרית

לדרכו. 'ילד זה' - הסביר המנהל בשקט לאב ההמום - 'אמו חלתה לפני כמה שבועות במחלה קשה. הבית שלו על גלגלים... לא היה מי שיסתכל עליו השנה בערב פורים. ביום של המסיבות, כאשר כל חבריו הופיעו מאושרים עם תחפושות שונות ומגוונות, הגיע הילד לכיתה בבגדי חול מרופטים ומקומטים. אמו ואביו לא יכלו לעזור לו כלום בענין. לא פלא' - הפטיר המנהל - 'שהוא נתקף בחמת זעם נוכח התחפושת המושקעת והמוצלחת של הקוביה ההונגרית ועשה את מה שעשה'...

באותו יום אחר הצהריים, החליטו ההורים של 'הקוביה' לעשות מעשה. הם עזבו את כל ההכנות לפורים בצד, שכחו ממשלוחי המנות והתיישבו להכין 'קוביה' חדשה עבור הילד המסכן. התוצאה היתה פעם מוצלחת ביותר. הרי אין חכם כבעל הנסיון. למחרת הם התקשרו להזמין את הילד לביתם לקבלת המתנה. הוא הגיע ונדהם לראות את התחפושת שעשו לו. גמגם בדמעות 'תודה רבה' ו'סליחה'... ויצא מהבית קורן וצוהל.

למדתי מהסיפור, מסכם בעל המעשה, כמה גדול מאמר חז"ל: "הווי דן את כל האדם לכף זכות", וכמה נכונה האמרה החינוכית: 'אין ילד רע, יש ילד שרע לו...'! בשורות טובות.

(הרב רפאל קלפהולץ, מדור 'ביטוי הולם' בהמבשר' יום ד' כ' באדר"ב תשע"ט)

שמעו נא סיפור מדהים שהתרחש בפורים שנה שעברה. ילדה קטנה רצתה מאוד להתחפש ל'קוביה הונגרית'. ההורים המסורים הסכימו להצעה והשקיעו שעות רבות ליצירת תחפושת מוצלחת ביותר. התוצאה היתה אכן מופלאה וביום המסיבות של פורים צעדה 'הקוביה ההונגרית' באושר לכיוון בית הספר.

לפתע, באמצע הדרך, חלף במקום ילד בן 12 שהבחין ב'קוביה' המהלכת ונתקף בזעם בלתי מוסבר. הוא החל בועט בחזקה והרס במחי רגל את כל התחפושת. עבודה של עשרות שעות ועמל רב ירדו לטמיון. הילדה פרצה בבכי מר. עוברים ושבים הזעיקו את ההורים שהגיעו מיד, החזירו את הבת הביתה וניסו בכל כוחם להרגיעה ולהציל ככל האפשר את מה שניתן מהתחפושת ההרוסה.

האב שהיה מזועזע מהסיפור החליט ללכת למקום הלימודים של אותו ילד ולהתלונן עליו בהנהלה. הוא הגיע למשרד עם הילדה, והמנהל שאף הוא הזדעזע קשות, ביקש ממנה לזהות את הילד באחת מתמונות המחזור התלויות על קיר המשרד. ברגע זה בדיוק נפתחה דלת המשרד והברנש בכבודו ובעצמו הופיע בפתח. 'הנה הוא!' זעקה הילדה, והמנהל החוויר כסיד. הוא השתיק אותה מיד, פנה לילד בשאלה מה רצונו, ליטף אותו רכות ושלחו

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם מותר לאב לברר על מצבו הרוחני של בנו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

הדבר, וגם לנשאל מותר אז להשיב על שאלתו. אבל אם שואל זאת כסקרנות גרידא, משמע מדבריו שאפילו לאב אין לספר. אולם יש שהעיר (קונטרס מתורת הלשון) שגם כאשר האב עצמו אינו יכול להשפיע על בנו, מכל מקום מותר לו לברר על מצב בנו, כדי שאם ישמע שנחלש ברוחניות וכדומה, יבקש מאחרים שיש להם השפעה על בנו שסייעו לו בזה. ומלבד זאת, ישנה תועלת כשידעו האב והאם על מצב בנם, כדי שיוכלו להתפלל על כך מעומק ליבם, שיתכן שגם זה נחשב לתועלת.

בסעיף הנלמד היום כותב ה'חפץ חיים' כי גם לשון הרע שמספר אח על אחיו - לאביו, נחשב לשון הרע גמור. בביאורים ומוספים מציינים, כי כמו כן לענין שמיעת לשון הרע של אב על בנו, כתב הח"ח לעיל (כלל ד ס"א בהגה"ה) שמצוי שהאב מתעניין במצבו וענינו של בנו הדר בעיר אחרת, ושואל גם כן על תורתו, אם לומד הוא עדיין או לא - אך אין היתר לאב לשאול על כך, אלא כאשר מטרת שאלתו היא לתועלת, כדי שאם יודע לו שפרש מן התורה, יזרזנו על להבא, שאז בודאי מותר ונכון

פעם הציע חוקר אחד לפני רבינו עצה שטיכס, על ידי שיבדקו חכמי המדע מהו שיעור הזמן עד שמחמצת העיסה, והשיב רבינו, שחז"ל ברוח קדשם, קבעו בדיוק מהו שיעור החימוץ שאותו אסרה תורה, ודבר זה אי אפשר לעמוד עליו בחקר אנוש כלל וכלל

לקט בענייני ההכנה לפסח ממרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

לקראת שבת מלכתא ויקרא חלק א' מיוחד לחג הפסח, להזמנות: 02-560-9000